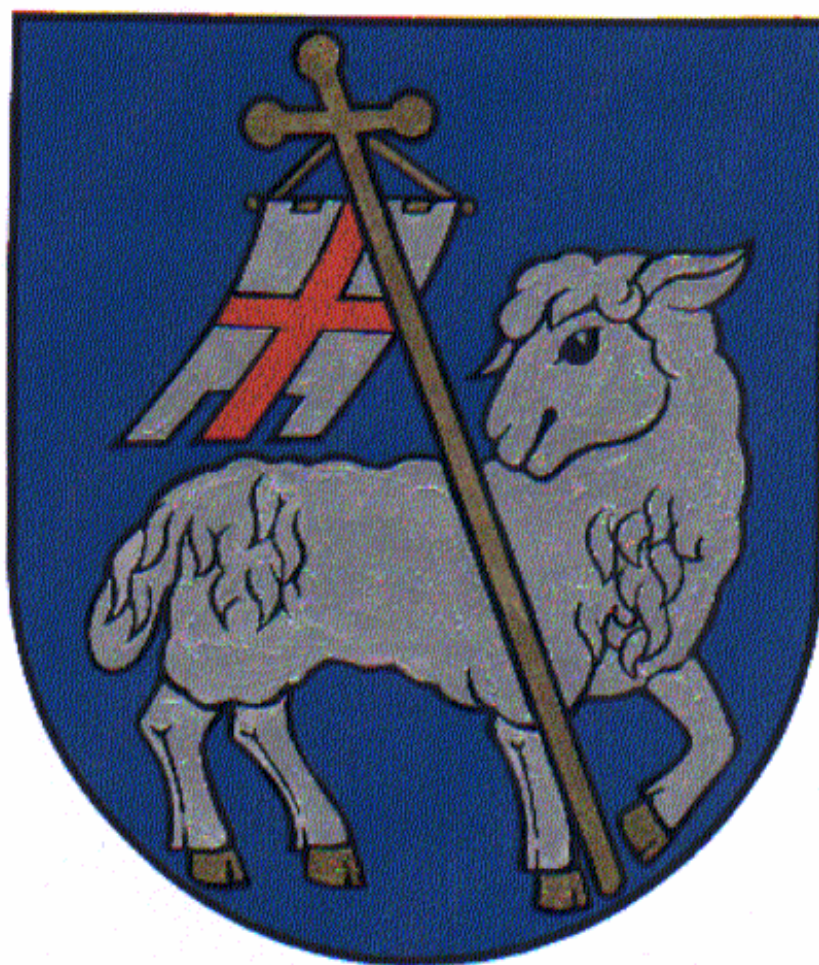

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

OBEC PAČA

2007

Obec Pača – lesnatosť katastra

Vrchy okolo obce

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pača je vypracovaný v zmysle zásad regionálneho rozvoja SR a EÚ a financovaný bol z prostriedkov obecného rozpočtu

Vypracoval : Regionálna rozvojová agentúra Rožňava

OBSAH

ÚVOD	5
1 ANALÝZA OBCE PAČA	6
1.1 PROFIL OBCE	6
1.1.1 Geografická poloha obce	6
1.1.2 História obce	7
1.1.3 Symboly obce	8
1.2 PRÍRODNÉ ZDROJE A PODMIENKY	9
1.2.1 Geologické podmienky	9
1.2.2 Klimatické podmienky	9
1.2.3 Ovzdušie	11
1.2.4 Odpady	11
1.2.5 Pôda	11
1.2.6 Lesy	12
1.2.7 Hydrologické podmienky	12
1.2.8 Ochrana prírody a krajiny	13
1.3 KULTÚRNE A HISTORICKÉ ZDROJE	14
1.3.1 Historické zdroje	14
1.3.2 Kultúrne zdroje, šport	14
1.4 ĽUDSKÉ A SPOLOČENSKÉ ZDROJE	15
1.4.1 Demografické charakteristiky	15
1.4.2 Verejné inštitúcie – štátne inštitúcie, obecné úrady, zdravotnícke, školské a sociálne zariadenia, spoločenské organizácie	18
1.5 MATERIÁLNE ZDROJE	18
1.5.1 Bývanie a bytový fond	18
1.5.2 Technická infraštruktúra	19
1.5.2.1 Zásobovanie pitnou vodou	19
1.5.2.2 Kanalizácia a ČOV	19
1.5.2.3 Plyn	20
1.5.2.4 Energetická sieť	20
1.5.2.5 Telekomunikácie	20
1.5.2.6 Rozhlas a televízia, internet	20
1.5.3 Dopravná infraštruktúra	20
1.5.4 Infraštruktúra voľného času, spoločenské zariadenia	21
1.6 EKONOMICKÉ VYUŽITIE ZDROJOV	21
1.6.1 Primárny sektor, prvovýroba	21
1.6.2 Sekundárny sektor, spracovanie	21
1.6.3 Terciárny sektor, služby	21
1.6.4 Zamestnanosť	22
2. SWOT ANALÝZA	23
3. ANALÝZA PROBLÉMOV OBCE	24
4. VÍZIA OBCE	24
4.1 Prírodné zdroje	24
4.2 Ľudské zdroje	24
4.3 Ekonomické zdroje	25
4.4 Materiálne a fyzické zdroje	25
5. ROZVOJOVÝ POTENCIÁL OBCE	26
5.1 Identifikácia rozvojového potenciálu	26
5.1.1 Prírodný a kultúro-historický potenciál	26
5.1.2 Cestovný ruch a rekreácia	26
5.2 Strategické ciele rozvoja obce	26
5.3 Finančné a administratívne zabezpečenie aktivít obce	33
6. PRIORITY ROZVOJA OBCE, AKTIVITY	34
7. ZÁVER	41
PRÍLOHA	43

ÚVOD

Vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pača vyplýva zo zákona NR SR č. 351/2004 (503/2001) Z. z. o podpore regionálneho rozvoja SR. Hlavnými cieľmi tejto podpory je zabezpečiť vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj, odstrániť alebo zmierniť rozdiely v úrovni hospodárskeho a sociálneho rozvoja, zabrániť vzniku nových oblastí s nízkou ekonomickou výkonnosťou a životnou úrovňou obyvateľov a trvalo udržať hospodársky a sociálny rozvoj obcí a regiónov.

Tento program tiež rešpektuje zásady regionálnej politiky SR a Európskej únie.

Je to strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä:

- Analýzu hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja, rozvoja kultúry obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb,
- Stratégiu rozvoja, víziu, úlohy a prvoradé potreby v rozvoji hospodárstva a podnikateľského prostredia, ľudských zdrojov, výskumu a vývoja, medzištátnej, cezhraničnej a medziregionálnej spolupráci, cestovného ruchu, sociálnej infraštruktúry, technickej infraštruktúry, verejných prác, kultúry, občianskej vybavenosti a služieb, životného prostredia, efektívneho využívania prírodných zdrojov.
- Návrh finančného a administratívneho zabezpečenia

Na základe daného programu obec Pača vykonáva činnosti s cieľom všestranného rozvoja svojho územia a uspokojovania potrieb svojich obyvateľov. Pri uchádzaní sa o finančnú podporu na spomínaný regionálny rozvoj z fondov Európskej únie a štátnych fondov je tento program základným strategickým dokumentom.

1 ANALÝZA OBCE PAČA

Analýza je rozdelená podľa nasledovných oblastí: profil, prírodné zdroje a podmienky, kultúrne a historické zdroje, ľudské a spoločenské zdroje, materiálne zdroje a ekonomické využitie zdrojov.

1.1 PROFIL OBCE

1.1.1 Geografická poloha obce

Pača leží na rozhraní Rožňavského a Gelnického okresu v hôrnom údolí juhovýchodnej časti Slovenského rudohoria, neďaleko hradu Krásna Hôrka pri Pačianskom potoku.

Má hornatý až kopcovitý povrch. Jeho nadmorská výška v strede obce meria 428 m, v chotári 400 – 1255 m.n.m. Obklopujú ho vrchy Rákoš (800), Čertova Skala, Ostrý vrch (882), Ramzova (1255), Okrúhly hrb (1205), Biela skala (1252), Panský vrch (1058) a Pipitka (1224 m.n.m.). Chotár obce siaha hlboko na sever až pod Volovec. Rozloha obce je 2558 ha. Zemepisná poloha obce je 48° 41' 0" severne, 20° 37' 0" východne. Vzdušná vzdialenosť do miest: Rožňava 6 km, Košice 48 km, Poprad 48 km, Banská Bystrica 108 km, Bratislava 263 km, najbližšia hranica s Maďarskom - 14 km.

Obr. č. 1

1.1.2 História obce

História obce siaha do dávnej minulosti kočovných obyvateľov pri Pačianskom potoku.

Pomenovanie Pačianskeho potoka je od slovanského osobného mena Pak. Bolo známe už roku 1291. Už pred rokom 1291 pod Panským vrchom, resp. pod Volovcom žili prapôvodní Pačania, kočovným spôsobom. Aj keď prvá písomná zmienka o obci je až z roku 1338. Obec sa skladala z niekoľkých skupinových obydľí, ktoré vytvárali jednotlivé rody, resp. veľkorodiny.

Obec v rokoch 1290-1352 patrila hradnému panstvu na Krásnej Hôrke. Vlastníkom bol Batyza z rodu Máriassyovcov a po ňom najbohatší feudálny rod Bebekovcov. Valasi – obyvatelia Pače boli od začiatku privilegovaným obyvateľstvom na panstve. Jediným zdrojom ich živobytia bolo pastierstvo, ovčiarstvo a chov kôz. Bývali v jednoduchých obydliach zhotovených z kameňa, dreva a prútia.

V roku 1578 dostala nového zemepána – Andrassyovcov.

V polovici 16. st. sú známe dve turecké spustošenia Pače. Prvé roku 1556, druhé roku 1570. V rokoch 1644-1645 tak povstalecké, ako aj cisárske vojská sa dopúšťali mnohých násilností pri zabezpečovaní potravín a iných potrieb.

V druhej polovici 17. st. sa obec stala čisto katolíckou. Nemala samotnú cirkevnú organizáciu, bola súčasťou cirkvi v Krásnej Hôrke. V roku 1766 sa spomína starý drevený kostol v obci, ktorý stál na mieste volanom Domanka. V roku 1773 mala obec 44 usadlostí. Počiatky baníčenia siahajú do 17. storočia. Už v roku 1679 bolo známe pomenovanie časti chotára Medená baňa. Existencia bane na drahé kovy v chotári je z roku 1772. V prvej polovici 19. st. sa v chotári Pače doloval okrem železnej rudy aj antimón. V rokoch 1745-1746 mala obec jedného čižmára a kováča. Obec si i v ťažkých feudálnych hospodársko-sociálnych podmienkach udržala a nezanikla. V roku 1828 obývali 97 domov 730 obyvateľov.

Zákon o zrušení poddanstva z roku 1848 sa hradným panstvom Krásnej Hôrky uvádzal do života veľmi neskoro a pomalým tempom. Andrassyovcom ostala vo vlastníctve všetka pôda.

V roku 1921 bol založený dobrovoľný hasičský zbor. V neskorších rokoch bolo založené Potravné družstvo a Pohrebné podporné združenie. Napriek značnej migrácii počet obyvateľov neklesol. V roku 1921 bolo 616 obyvateľov, 1930 už 718 a v roku 1940 až 761 obyvateľov.

Dňa 8.-12. novembra 1938 obsadilo horhyovské Maďarsko južnú časť okresu. Oslobodenia sa občania dočkali až 22. januára 1945.

Skutočný rozsiahly materiálny a spoločenský rozvoj obce sa realizoval až po februári 1948. Nová cesta bola dokončená roku 1951. Prvý autobus do Pače prišiel 1. októbra 1952. Rok 1958 je rokom zavedenia elektrifikácie. Zapojenie elektriny v obci sa uskutočnilo 26. októbra 1958. V roku 1952 vzniklo menšinové jednotné roľnícke družstvo, ktoré zaniklo roku 1954. Zväzarm vznikol roku 1953. ZO Československého Červeného kríža bola v obci založená v roku 1950. MO Slovenského zväzu invalidov od roku 1955. Zväz drobnochovateľov v roku 1964. Rok 1965 bol rokom vybudovania miestneho rozhlasu. V roku 1969 bol postavený bufet - predajňa potravín. Kultúrny dom sa začal stavať roku 1972 a do užívania bol daný 15. decembra 1973. So stavbou nákupného strediska a závodu verejného stravovania sa začalo 18. júna 1978, ukončené bolo roku 1981.

V roku 1971 bolo vybudované futbalové ihrisko a jeho oplatenie. Zrekonštruovali a rozšírili ho roku 1976 a ďalšia rozsiahlejšia rekonštrukcia bola v roku 2000. Vybudovaná bola tiež regionálna strelnica bývalého Zväzarmu, klzisko (1979) a lyžiarsky vleč.

1.1.3 Symboly obce

Erb, pečať a vlajka tvoria trojicu základných symbolov obce. Na tvorbu každého z nich sa vzťahujú osobitné heraldické (náuka o erboch), vexilologické (náuka o vlajkách) a sigilografické (náuka o pečatiach) zákonitosti, pravidlá a zvyklosti.

Erb obce Pača vychádza z historickej pečate obce, pochádzajúcej z 18. st.

V modrom štíte strieborný, vľavootočený, späť hľadiaci Baránok Boží so zlatou zbrojou, držiaci na zlatej krížovej žrdi striebornú, tromi cípmi ukončenú zástavu, nesúcu znamenie červeného heroldského kríža.

Keďže v heraldike sa erb popisuje z hľadiska nositeľa, strany sú zdanlivo vymenené. Herolským krížom sa volá kríž, ktorý plynulo prechádza celou plochou štítu, alebo zástavy od okraja po okraj. Zbrojou sa v heraldike nazývajú zuby, rohy, pazúry, kopytá a pod. heraldických tvorov. V našom prípade ide o kopýtko Baránka. Znamenie je vložené do dolu zaobleného, tzv. neskorogotického, či tiež španielskeho heraldického štítu. V zmysle heraldických pravidiel erbovej tvorby – osobitne pravidla

o striedaní farieb a kovov – je znamenie v štíte kovové, teda zlaté, štítové pole nesie modrú farbu, farbu neba.

Vlajka pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách modrej (3/10), bielej (1/10), červenej (2/10), žltej (1/10) a modrej (3/10). Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Pečať je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopolisom OBEC PAČA. Priemer má 35 mm.

1.2 PRÍRODNÉ ZDROJE A PODMIENKY

1.2.1 Geologické podmienky

Územie pozostáva z dvoch odlišných celkov geologického podkladu a reliéfu: severnej podhorskej časti Slovenského rudohoria a južnej pahorkatino-rovinatej časti. Hornatý až vrchovinný povrch chotára tvoria porfyroidy. V oblasti Malého vrchu sa vyskytoval na sideritových žilách baryt.

V malom množstve sa vyskytujú piesky a štrky, pochádzajúce z povodňových nánosov donášaného materiálu Pačanského potoka.

1.2.2 Klimatické podmienky

Klimatické pomery tohto územia sa vyvíjajú v špecifických podmienkach, čo však nevylučuje ich uplatnenie všeobecným základným vplyvom, ktoré určuje podnebie strednej Európy, v jeho juhovýchodnej časti.

Územie obce Pača patrí do troch klimatických oblastí:

Rovinatá časť územia približne do výšky 300-350 m n.m., patrí do teplej oblasti s mierne vlhkou a chladnou zimou s januárovou priemernou teplotou -4,3°C. Vyššie časti pahorkatín do výšky okolo 600 m n.m. predstavujú mierne vlhký okrsok mierne teplej oblasti. Vrcholové oblasti Ostrého vrchu, Rákoša a Čipkovho vrchu, vo výške 800-850 m n.m. predstavujú mierne teplú oblasť vlhkú s dostatočným množstvom zrážok a výparov.

Významná je expozícia svahov, ktoré sú všeobecne obrátené na juh. Celé územie leží v závetrí Slovenského rudohoria a v náveternej polohe južných vetrov.

Podľa priemerných mesačných teplôt je najchladnejší január a najteplejší júl. Priemerná teplota obce úmerne klesá v oblastiach smerom na sever.

Smery a sila vetra na území obce sú podobné ako v Rožňave. Prevláda vietor severný 26% a juhovýchodný 11%. Najmenej vetrov prichádza od západu 1% a od východu 2%. Charakteristická je početnosť bezvetria 29%. Prevládajúci severný vietor sa najviac vyskytuje na jar a v lete, najmenej v jeseni a zime.

Hlavnou formou vodných zrážok je dážď a sneh. Pre množstvo zrážok je dôležitá nadmorská výška a expozícia. Aj na území obce rastie množstvo zrážok s nadmorskou výškou. Pri tvorbe zrážok pre tunajšie územie je rozhodujúce Slovenské rudohorie, rozprestierajúce sa v severnej časti, a preto celá plocha územia je v závetrí oproti prevládajúcim severným vetrom.

Sneh začína padať v obci prevažne v polovici novembra, ojedinele už v druhej časti októbra. Posledné sneženie sa vyskytuje začiatkom apríla. Extrémne sa vyskytlo posledné sneženie v máji 1940.

Najmenej slnečných dní, okolo 3% je v zime v dôsledku častej dennej hmly, oblačnosti a hmly. Na jar je 43% jarných slnečných dní. V lete a na jeseň je oblačnosť vyrovnaná t.j. 49% slnečných dní.

Na území obce je za rok priemerne 156 jasných dní s 20% oblačnosťou. Najmenej jasných dní je v decembri a najviac je v auguste.

Priemerné trvanie efektívne možného slnečného svitu v Rožňavskej kotline sa pohybuje okolo 2000 hodín. To predstavuje z hodnoty teoreticky možnej doby trvania slnečného svitu, ktorá je 4476 hodín celkovo 46%. Na celkovú oblačnosť pôsobí výskyt dní s hmlou.

Najviac hmlistých dní je v zime a to 42, z toho s celkovým trvaním 18 dní. Najhmlistejším mesiacom je november s priemerom 21 hmlistých dní. Celodenné hmly sa vyskytujú najviac v mesiaci december a to 7 dní. Najmenej sa vyskytuje hmla v lete počtom 22 dní, z toho sú len 2 dni s celodennou trvácnosťou. Minimálna hmla sa vyskytuje v máji a júli a to krátkodobého trvania v ranných hodinách, respektíve ako opar po daždi. Denné hmly sa vôbec nevyskytujú v mesiacoch máj, júl a august. Územie možno zaradiť do oblasti so zvýšenou vlhkosťou vzduchu po celý rok. Relatívna vlhkosť má opačný chod ako teplota. Je najvyššia v zimnom období a najnižšia v letnom období. Územie má najvyššie hodnoty relatívnej vlhkosti v decembri, kedy je pri nízkych teplotách s malou dennou amplitúdou potrebné na nasýtenie vzduchu len malé množstvo vodnej pary.

Tlak vodnej pary má ten istý chod ako teplota. Najvyšší tlak je v júli a najnižší v januári. Tlak vodnej pary sa mení s nadmorskou výškou. Najvyšší je v rovinatej južnej časti územia, nižší je na pahorkatinách územia, v jeho severnej časti.

1.2.3 Ovzdušie

V katastrálnom území obce Pača sa nenachádza žiadny zdroj znečisťovania ovzdušia, čo pozitívne vplýva na kvalitu ovzdušia.

V obci nedochádza k znečisteniu ovzdušia spaľovaním tuhého paliva, nakoľko je v obci vybudovaná plynovodná sieť. Možno konštatovať, že v súčasnosti sú lokálne zdroje znečistenia zanedbateľné.

1.2.4 Odpady

Na území obce Pača vznikajú predovšetkým komunálne odpady, ktoré sú produkované obyvateľmi obce. Sú tvorené domovým odpadom a odpadom podobným domovému, objemným odpadom z domácností, uličným smetím, odpadom zo zelene. Zber komunálneho odpadu je realizovaný do zberných nádob (KUKA). V obci sa realizuje separovaný zber odpadov na plasty, sklo, papier a nebezpečný odpad (akumulátory, elektromateriál) cez firmu Tedos s.r.o.

Odvoz komunálneho odpadu zabezpečuje firma Fúra s.r.o. Rozhanovce. Odpad sa odváža na centrálnu skládku odpadov v Štítniku.

1.2.5 Pôda

Územie pozostáva z dvoch odlišných celkov geologického podkladu a reliéfu: severnej podhorskej časti Slovenského rudohoria a južnej pahorkatino-rovinatej časti. Na uvedených celkoch sa prejavuje odlišný proces vývoja pôdy, výsledkom ktorého je pôda rôznych kvalitatívnych vlastností.

V podhorskej časti Slovenského rudohoria pôsobením kyslých substrátov, vznikajú pôdy všeobecne horšej kvality, hnedé lesné pôdy, prevažne nenasýtené, vo vyšších polohách (nad 700 m n.m.).

V nižších polohách (do 700 m n.m.) sú hnedé lesné pôdy nasýtené, ktoré sa nachádzajú dubovými a bukovo-dubovými porastmi, s hojnou trávnu a bylinnou pokrývkou.

Z hľadiska úrodnosti, miestne hnedé lesné pôdy sú biologicky aktívne, poskytujú spravidla dostatok živín pre lesný porast.

Tab. 2 Štruktúra pôdneho fondu

Využitie pôdneho fondu	Výmera (ha)	Percentuálny podiel (%)
Poľnohospodárska pôda:	356,3	14,0
Orná pôda	18,8	0,7
Záhrady a ovocné sady	13,6	0,5
Trvalé trávne porasty	323,9	12,7
Nepoľnohospodárska pôda:	2201,5	86,0
Vodné plochy	6,1	0,2
Lesné pozemky	2150,3	84,1
Zastavané plochy	23,9	0,9
Ostatné plochy	21,2	0,8
Spolu	2 557,9	100

1.2.6 Lesy

Obec sa vyznačuje bohatosťou lesov, 84 % katastra obce tvoria lesné porasty. Väčšinou prevládajú listnaté lesy. Vo vyššej časti sú to bukové lesy a v nižšej dubové lesy. Lesy sú v správe SR, š.p., Banská Bystrica.

1.2.7 Hydrologické podmienky

Územím obce preteká Pačanský potok (uvádzaný ako Krásnohorský). Je to pravostranný prítok Čremošnej, má dĺžku 13 km a je tokom V. rádu. Medzi obcami Pača a Krásnohorské Podhradie sa koryto potoka výraznejšie vlní. Niekedy sa označuje ako Pačanský potok. Pačanský potok tvorí vertikálnu os územia v dĺžke 3750 m. Pramení v chotári obce Pača, pod kopcom Fideliny, vo výške 600 m n.m. a ústí do potoka Čremošná v obci Krásnohorská Dlhá Lúka. Celková dĺžka je 6,4 km, priemerný spád je 21,2%.

Do Pačanského potoka sa vlieva sprava Čurdov, prameniacy Pod teplým vrchom. Všetky potoky majú ráz horských bystrín so spádom nad 10%. Prietokovosť Pačanského potoka je 0,32 m³/sek. Najväčšia prietokovosť je v mesiaci apríl-máj, v dôsledku topiaceho sa snehu v podhorí a výdatnosti prameňov, najmenšia je v mesiaci júl-august, z dôsledku málopočetných zrážok. Výška hladiny stúpa veľmi krátkodobo v období výskytu silnejších búrkových zrážok (júl-september), kedy sa koryto naplní povrchovo stekajúcou zrážkovou vodou a hladina vystúpi priemerne

o 1-1,20 m. Krátkodobé povodne a vzostup hladiny nemajú vplyv na spôsobenie škôd, z dôvodov hlbokého koryta, ktoré pojme zvýšený prietok vody.

Pačanský potok a ostatné povrchové toky nie sú zaťažované odpadovými vodami a zodpovedajú kvalite II. triedy čistoty.

Úžitková voda pre obec Pača sa získava z miestneho vodovodu.

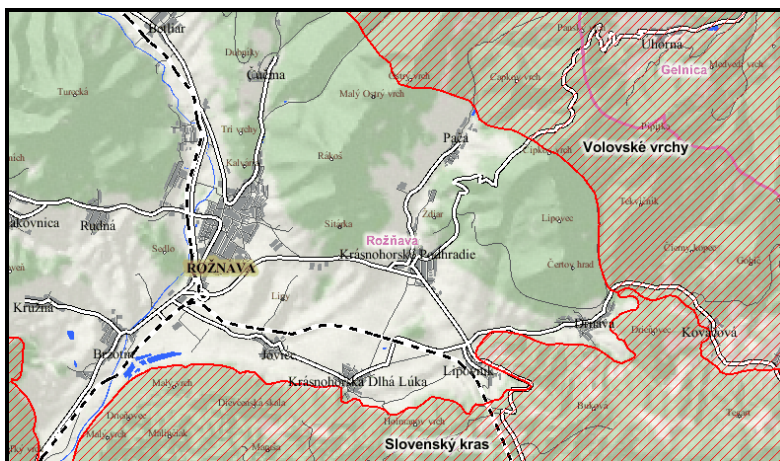
1.2.8 Ochrana prírody a krajiny

Do územia katastra obce Pača nezasahuje NP Slovenský kras, iba sústava chránených území NATURA 2000.

Sústavu NATURA 2000 tvoria teda 2 typy území:

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, **SPA**) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: **chránené vtáčie územia**;
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, **SAC**) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: **územia európskeho významu** - pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území.

Územie je tvorené viacerými typmi lesných porastov (ihličnaté, listnaté, zmiešané). Jeho význam spočíva hlavne v ochrane dravcov a sov, ako aj muchárika červenohrdlého (*Ficedula parva*), muchárika bieločrného (*Ficedula albicollis*) a iných.

Do územia obce Pača zasahujú Volovské vrchy navrhované na ochranu, ktoré sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov: bocian čierny (*Ciconia nigra*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), žlna sivá (*Picus canus*), ďateľ čierny (*Dryocopus martius*). Pravidelne tu

hniezdi viac ako 1% národnej populácie druhov výr skalný (*Bubo bubo*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*) atď.

1.3 KULTÚRNE A HISTORICKÉ ZDROJE

1.3.1 Historické zdroje

Kostol

Kostol je rímskokatolícky Najsvätejšej trojice, postavený v roku 1803 v klasicistickom slohu. Je to bloková stavba na obdĺžnikovom pôdoryse zastrešená sedlovou strechou s murovanými štítmi. Subtílna vežička, zakončená prilbicou s laternou a ihlancom vyrastá s konštrukcie strechy. Fasády sú hladké s výnimkou vstupnej fasády, ktorá pokračuje do murovaného štítu. Vstupná fasáda je členená lizénovým rámovaním.

Rodinný dom č.21 postavený z valkov koncom minulého storočia s pristavanou murovanou maštaľou a stodolou. Vstupnej miestnosti / pitvore / sa nachádza čierna kuchyňa s otvoreným ohniskom. V prednej izbe s dreveným trámovým stropom a troma štvortabuľkovými oknami je umiestnená veľká homoľová pec, ktorá bola vykurovaná z čiernej kuchyne. Medzi vstupom do objektu a maštale je v streche umiestnený vikier so sedlovou strieškou na vyhadzovanie sena.

1.3.2 Kultúrne zdroje, šport

V obci pôsobia nasledujúce kluby, spolky, združenia:

- Jednota dôchodcov SR, Základná organizácia v Pači,
- Telovýchovná jednota Sokol Pača – Futbalový oddiel,
- Telovýchovná jednota – Turistický oddiel,
- Telovýchovná jednota – Strelecký oddiel,
- Dobrovoľný hasičský zbor.

Obec usporadúva kultúrno-spoločenské akcie:

- Deň matiek,
- Stretnutie so spoluobčanmi tretieho veku Juliáles,
- Obecný ples,
- Stretnutie s Mikulášom,
- Posedenie pri vatre vďaka účastníkom SNP a II. sv. vojny,
- Výstup k pútnickému kostolu (Kapličke) na vrchu Úhorná,
- Strelecká súťaž o pohár starostu obce,
- Stolnotenisový turnaj,
- Lyžiarsky pretek,
- Branný poldeň,
- Turistický výstup k zahájeniu turistickej sezóny – Pipitka,
- Novoročný výstup na Volovec,
- Pochod k oslobodeniu obce – Bučina – chata pod Perečom,
- Turistický výstup Gemerská stopa SNP cez Volovské vrchy – Javor – Krivé – Pača (prvá marcová sobota)
- Posledné putovanie za snehom.

1.4 ĽUDSKÉ A SPOLOČENSKÉ ZDROJE

1.4.1 Demografické charakteristiky

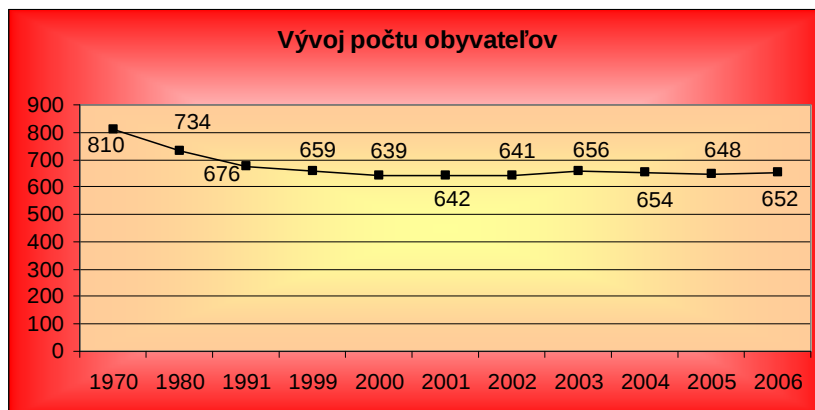
Základné demografické ukazovatele obce za posledné obdobie sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 3 Vývoj počtu obyvateľov

ROK	Počet obyvateľov
1970	810
1980	734
1991	676
1999	659
2000	639
2001	642
2002	641
2003	656
2004	654
2005	648
2006	652

Graf č. 1

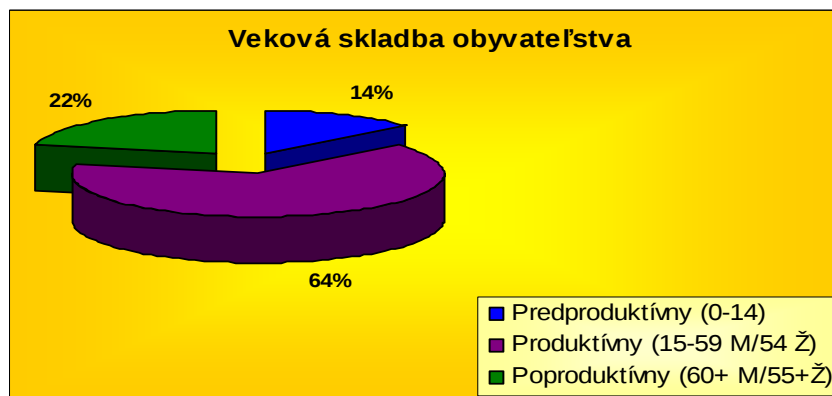

Veková štruktúra v obci je pomerne priaznivá. V obci je takmer 65 % obyvateľov v produktívnom veku a takmer 14 % obyvateľov obce je predproduktívneho veku a v poproduktívnom veku je 21,8 % obyvateľov (tab.4).

Tab. č. 4 Veková skladba obyvateľstva k 31.12.2003

Vek	Počet	%
Predproduktívny (0-14)	90	13,7
Produktívny (15-59 M/54 Ž)	423	64,5
Poproduktívny (60+ M/55+Ž)	143	21,8

Graf č. 2

Tab. č. 5 Národnostné a etnické skupiny a ich vzájomné postavenie (z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 26. máju 2001)

Národnosť	Počet	%
Slovenská	628	97,8
Maďarská	6	0,9
Rómska	1	0,2
Rusínska	1	0,2
Česká	1	0,2
Iná a neudaná	5	0,8

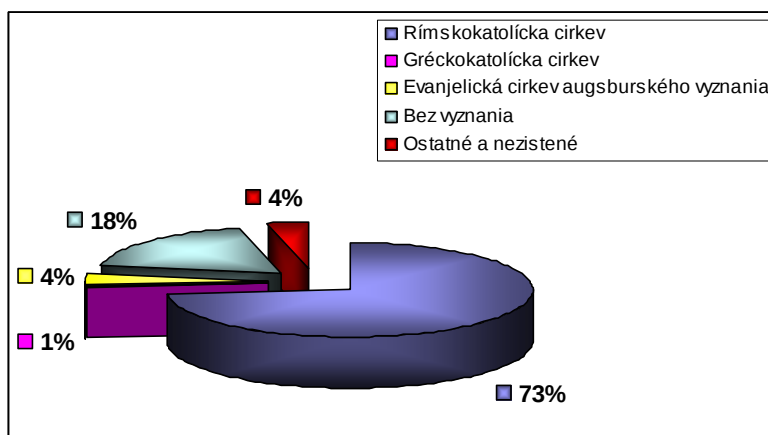
Ako je vidieť z tabuľky, väčšina obyvateľstva sa hlási k slovenskej národnosti (97,8%). K maďarskej národnosti sa hlási 0,9% obyvateľstva. V obci je 1 obyvateľ rómskej národnosti. Medzi jednotlivými národnostnými skupinami nie sú žiadne významnejšie problémy.

Tab. č. 6 Vierovyznanie (z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 26. máju 2001)

Vierovyznanie	Počet	%
Rímskokatolícka cirkev	472	73,5
Gréckokatolícka cirkev	3	0,5
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	25	3,9
Bez vyznania	119	18,5
Ostatné a nezistené	23	3,6

Najviac obyvateľov obce Pača je rímskokatolíckeho vierovyznania (73,5 %), evanjelického vyznania augsburskej cirkvi je 3,9 %, bez vyznania je 18,5 % obyvateľov, malý podiel obyvateľstva je gréckokatolíckeho vierovyznania 0,5 %.

Graf č. 3 Vierovyznanie

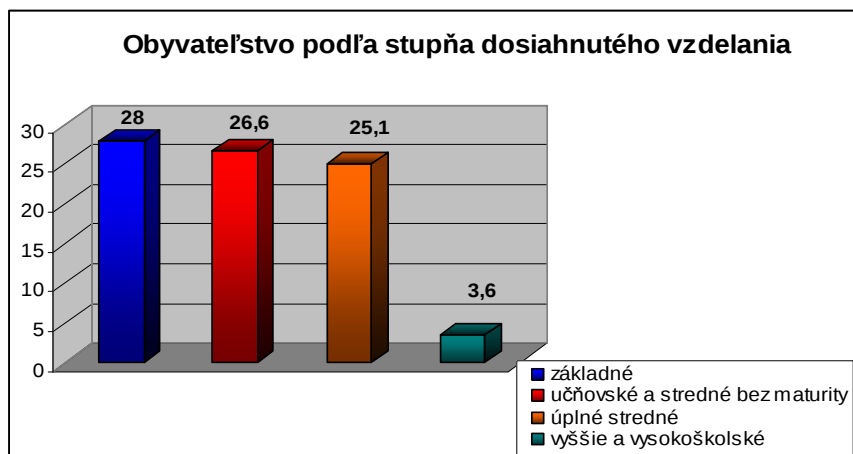

Tab. č. 7 Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa dosiahnutého vzdelania z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 26. máju 2001

Vzdelanie	počet	%
Základné	180	28,0
učňovské a stredné bez maturity	171	26,6
úplné stredné	161	25,1
vyššie a vysokoškolské	23	3,6

Graf č. 4

1.4.2 Verejné inštitúcie – štátne inštitúcie, obecné úrady, zdravotnícke, školské a sociálne zariadenia, spoločenské organizácie

V obci sa nenachádza žiadne predškolské ani školské zariadenie, najbližšie je v obci Krásnohorské Podhradie a v meste Rožňava. V obci je obecný úrad so starostom. V obci nie je zdravotnícke stredisko, preto obyvatelia musia využívať lekárske služby v susednej obci Krásnohorské Podhradie alebo v meste Rožňava. Za ostatnými službami dochádzajú miestni obyvatelia do Rožňavy.

1.5 MATERIÁLNE ZDROJE

1.5.1 Bývanie a bytový fond

Obec tvorí zástavba rodinných domov. Funkcia obce je prevažne obytná. Z celkového počtu 227 domov je 197 trvale obývaných a z celkového počtu 241 bytov je trvalo obývaných 210.

Tab. č. 8

Domový a bytový fond	Počet
Domový fond spolu	227
rodinné domy	227
bytové domy	-
ostatné budovy	-
Trvale obývané domy	197
Byty spolu	241
Trvale obývané byty	210

Tab. č. 9 Úroveň bývania

Priemerný počet na 1 trvale obývaný byt	Počet
osôb na byt	3,1
osôb na obytnú miestnosť	0,8
m ² obytnej plochy na 1 byt	73,1
m ² celkovej plochy na 1 byt	114,1
m ² obytnej plochy na 1 osobu	23,9
obytných miestností na 1 byt	4,1

1.5.2 Technická infraštruktúra

Plyn	Áno
Kanalizácia	nie
ČOV	nie
Vodovod	áno – majetok a správa obce Pača
Vodný zdroj	v katastri obce, majetok a správa obce
Vykurovanie	lokálne (plyn, drevo, elektrina)
Vedenie el.energie	Áno
Mosty	6
Autobusová stanica	Áno
Telefónny rozvod	áno (T-com)
Verejný rozhlas	áno
Dĺžka miestnych komunikácií (km)	3,7

1.5.2.1 Zásobovanie pitnou vodou

Pre zásobovanie domácností pitnou vodou slúži obecný vodovod. Zdroj pitnej vody sa nachádza v lokalite Zadné Pašenky a Uvčarky a prírodným vodovodným potrubím je voda dopravovaná do domácností. Vodovodná sieť je majetkom obce, ktorá ju aj prevádzkuje.

1.5.2.2 Kanalizácia a ČOV

V obci nie je vybudovaná verejná kanalizácia. Je potrebné vybudovať delenú kanalizáciu na odvod splaškových vôd a čističku odpadových vôd. Splaškové odpadové vody sú v súčasnosti odvádzané do žump, resp. septikov. Dažďové vody sú v súčasnosti odvádzané sústavou cestných priekop do vodného toku.

1.5.2.3 Plyn

Obec je plynofikovaná. Využíva sa strednotlaková plynovodná sieť zo spoločnej regulačnej stanice plynu umiestnenej v obci Krásnohorskom Podhradí, ktorá je v správe SPP a.s. Košice. Súčasný stav v zásobovaní plynom je vyhovujúci.

1.5.2.4 Energetická sieť

V roku 1958 bola zavedená elektrifikácia. Celá oblasť obce Pača je zásobovaná elektrickou energiou. Elektrickú energiu majú všetky domácnosti, zásobovanie elektrickou energiou je zabezpečované prostredníctvom 22 kV vonkajšieho vedenia z 2 ks nadzemných trafostaníc. Pri zvýšenom odbere obec pociťuje pokles napätia v sieti – je potrebné realizovať zahustenie trafostaníc. Ulice obce sú osvetlené verejným osvetlením.

1.5.2.5 Telekomunikácie

Telekomunikačné vedenia sú vedené vo verejných priestranstvách. Spojenie je vykonané cestou uzlovej telefónnej stanice v Rožňave. Spojovacie cesty v riešenej obci sú vykonané káblovými závesnými vedeniami uloženými vo vzduchu na drevených podperných bodoch, k jednotlivým účastníkom. V obci je zabezpečený verejný telefónny automat na mince.

Mobilná sieť je pokrytá z časti operátormi Orange a T-mobile.

1.5.2.6 Rozhlas a televízia, internet

Obec Pača má obecný rozhlas. Rozvod rozhlasu bol zrekonštruovaný v roku 2006. Televízny príjem je zachytávaný z odrazu vysieláča Dievčia skala.

Obec má svoju web stránku. Internet je zavedený na Obecnom úrade cez T-com prostredníctvom ISDN. Je potrebné zapojiť rýchly internet.

1.5.3 Dopravná infraštruktúra

Obec je dopravne napojená na hlavný ťah Bratislava – Košice na cestu I. triedy I/50 a medzinárodnú cestu E 571 cestou III. triedy (O 50159) v dĺžke 3,935 km.

Dopravná dostupnosť je 5 min. Pravidelná osobná doprava je v obci zabezpečovaná prostredníctvom autobusovej dopravy SAD Rožňava. Osobná doprava je obmedzovaná nízkym počtom denných spojov a premáva pondelok – nedeľa. V dňoch pracovného pokoja nepremáva.

Miestne komunikácie IV. triedy sú v dĺžke 3,7 km, ktoré si vyžadujú opravu. Obec má 6 mostov. Vzdialenosť do najbližšieho okresného mesta Rožňava je 6 km.

1.5.4 Infraštruktúra voľného času, spoločenské zariadenia

Obec má knižnicu s knižným fondom 2519 kníh. V obci sa nachádza kultúrny dom, ktorí slúži pre verejné zhromaždenia obyvateľov ako aj na organizovanie rôznych kultúrnych a spoločenských akcií (napr. deň detí, deň dôchodcov, atď.). Obec má od roku 1997 Dom smútku.

1.6 EKONOMICKÉ VYUŽITIE ZDROJOV

1.6.1 Primárny sektor, prvovýroba

Predstavitel'mi SHR sú súkromne hospodáriaci roľníci:

- Ing. Miloš Zagiba

1.6.2 Sekundárny sektor, spracovanie

- Lesospol – Pozemkové spoločenstvo Pača – ťažba dreva, zhodnocovanie (gater) a predaj výrobkov z dreva
- Spoločnosť majiteľov lesa a pasienkov – pozemkové spoločenstvo - ťažba

1.6.3 Terciárny sektor, služby

V obci fungujú tieto základné služby:

- Potraviny COOP Jednota SD Revúca
- Potraviny Sofia, s.r.o.
- Pohostinstvo V&V – Espresso

1.6.4 Zamestnanosť

Z celkového počtu obyvateľov je 373 ekonomicky aktívnych.

Hlavnými zamestnávateľmi obyvateľov obce Pača je Gemtex Rožňava, štátna správa (polícia, obvodný úrad a pod.), obec, urbárske spoločnosti, nemocnica a rôzne stavebné spoločnosti, za ktorými obyvatelia dochádzajú do Rožňavy.

Ekonomická aktivita obyvateľstva obce je vo veľkej miere aj v samostatnej činnosti – živnostnícka činnosť.

Tab. č. 10 Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity (z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 26. máju 2001)

Ekonomická aktivita obyvateľstva	Počet
Osoby ekonomicky aktívne	373
z toho	
na materskej dovolenke	6
pracujúci dôchodcovia	46
Nezamestnaní	71
Nepracujúci dôchodcovia	117
Deti, žiaci, študenti	142

Tab. č. 11 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia hospodárstva (z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 26. máju 2001)

Ekonomická aktivita obyvateľstva podľa hospodárstva	Počet	%
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo	22	5,9
Lesníctvo, ťažba dreva	28	7,5
Priemyselná výroba	42	11,3
Stavebníctvo	13	3,5
Obchod	28	7,5
Hotely a reštaurácie	5	1,3
Doprava, skladovanie, pošty a spoje	24	6,4
Verejná správa, obrana	67	18,0
Školstvo	26	6,9
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	32	8,6
Ostatné a neudané	86	23,1
Spolu	373	100

2. SWOT ANALÝZA

Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození bola spracovaná na základe spoločných stretnutí v 3. štvrťroku 2007, za účasti pracovníkov samosprávy obce.

Silné stránky	Slabé stránky
- Vhodná dopravná poloha obce v blízkosti okresného mesta Rožňava - Vhodné prírodné prostredie pre rozvoj turizmu - Lesospol -schopnosť vlastnými prostriedkami ťažiť a spracovať drevnú hmotu - Existencia obchodov - Potraviny, Pohostinstvo - Čisté ovzdušie v katastri obce – možnosť zdravšieho životného štýlu - Vybudovaný verejný obecný vodovod - Plynifikácia obce - Obecná knižnica - Preventívna lekárska služba v obci Krásnohorské Podhradie a v meste Rožňava - Lekárska pohotovostná služba v Rožňave (NsP Rožňava) dostupnosť 10 minút - Vybudovaný Kultúrny dom v obci - Kultúrno-spoločenské a športové podujatia - Dobrovoľný požiarny zbor – účasť na súťažiach - Vybudované ihrisko so sociálnymi zariadeniami	- Nedostatočná propagácia obce a jej danosti - Chýbajúce služby pre obyvateľov a turistov – ubytovacie a stravovacie služby - Nedostatok pracovných príležitostí - Vysoká miera nezamestnanosti - Štandard služieb je nepostačujúci - Miestna komunikácia v zlom stave - Chýba kanalizácia a ČOV - Nedostatok autobusových spojov - Chýba MŠ, ZŠ - Nutnosť dochádzania detí do škôl - Nedostatočná informovanosť obyvateľov obce - Nízky záujem o získavanie informácií - Chýba zdravotné zariadenie, pohotovosť, lekáreň – najbližšie sú v Rožňave - Nedostatok atraktívnych príležitostí pre aktivity mládeže
Príležitosti	Ohrozenia
- Využitie prírodného potenciálu pre rozvoj CR - Rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky - Propagácia obce - Využitie neobývaných domov - Vznik nových pracovných miest - Využitie vodnej nádrže nad obcou pre rekreačné účely - Vybudovanie kanalizácie a ČOV - Úprava verejného priestranstva, parku - Úprava miestnych komunikácií aj štátnej cesty - Využívanie fondov EÚ - Rekvalifikácie dospelých v prospech rozvoja obce – v Rožňave - Možnosť vzdelávacích a informačných programov pre obyvateľov - Rozšírenie služieb obecnej knižnice - internetizácia - Poskytovanie opatrovateľskej služby - Organizovanie kultúrnych a športových podujatí - Rekonštrukcia kultúrneho domu pre voľnočasové aktivity - Oprava športového areálu strelnice - Predĺženie vleku na zjazdové lyžovanie s potrebnou infraštruktúrou a zasnežovaním - Využitie budovu MŠ pre klubové účely	- Nepripravenosť obyvateľov rozvíjať živnosti a podnikat' - Konkurencia susedných obcí v oblasti CR - Nízka úroveň projektov CR - Slabá aktivita malého a stredného podnikania pre projekty ŠF - Nedostatok financií obce pre rozvojové projekty - Rast nezamestnanosti - Migrácia obyvateľstva za prácou do zahraničia - Finančná náročnosť dobudovania technickej infraštruktúry - Málo detí v obci - Nedostatočná motivácia pre vzdelávanie dospelých – nezáujem - Nárast počtu starých občanov – obec starne - Nárast vandalizmu mládeže - Nedostatok finančných prostriedkov obce pre rozvoj kultúry - Nezáujem mladých ľudí o kultúru v obci

3. ANALÝZA PROBLÉMOV OBCE

Hlavné problémy:

1. chýbajúca kanalizácia a ČOV,
2. miestne komunikácie v zlom stave,
3. rekonštrukcie obecných budov, strelnice a prírodného klziska.

4. VÍZIA OBCE

Tvorba podmienok a využitie zdrojov prispeje k zvýšeniu ekonomickej úrovne obce. S obchodným prínosom zvýši zamestnanosť a zabezpečí predpoklady pre ďalší rozvoj obce.

4.1 Prírodné zdroje

Dlhodobé udržovanie a skvalitňovanie prírodného prostredia, úprava verejných priestranstiev je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Obec je príťažlivá s udržiavanou zeleňou, upravenými ulicami a okolím rodinných domov. Nakladanie s odpadmi je doriešené. V obci je zabezpečená informovanosť obyvateľov o životnom prostredí, a propagácia chránených území. V obci sa realizuje separovaný zber odpadov a postupne sa likvidujú malé divoké skládky odpadov.

4.2 Ľudské zdroje

Obec zlepšuje kvalitu života obyvateľov predovšetkým vybudovaním plne funkčných prvkov služieb a tým vytvorí dobré podmienky pre príjemné a bezproblémové bývanie jej obyvateľov. Zlepšuje sa starostlivosť o ich životné potreby (sociálne, zdravotné, bytové) a zvýši ich kvalitu života podporou kultúry, športu a vzdelávania. Vytvára sa internetové stredisko pre aktuálne informácie. Postupne sa zabezpečuje vzdelávanie obyvateľstva a záujem o rozvoj obce.

4.3 Ekonomické zdroje

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne kvality služieb pre obyvateľov obce a návštevníkov. Využívaním finančných prostriedkov EÚ sa buduje lokálna infraštruktúra a podnikateľské prostredie v obci.

4.4 Materiálne a fyzické zdroje

Dobudováva sa technická infraštruktúra, dôraz sa kladie na dopravnú dostupnosť, opravu ciest, chodníkov, úpravou okolia rodinných domov s kvalitnými službami občianskej vybavenosti a s množstvom príležitostí na trávenie voľného času a možnosti trvaloudržiateľného rozvoja vidieka.

Obec Pača sa bude snažiť pretransformovať uvedenú víziu na skutočnosť využitím všetkých možných finančných zdrojov z Európskej únie, aby tak naplnila stanovené ciele regionálneho rozvoja a tak prispela k skvalitneniu života občanov obce.

5. ROZVOJOVÝ POTENCIÁL OBCE

Na základe prezentácie výsledkov auditu celého územia, zdrojov obce a výsledkov SWOT analýzy bol identifikovaný súčasný rozvojový potenciál obce.

5.1 Identifikácia rozvojového potenciálu

5.1.1 Prírodný a kultúrno-historický potenciál

- zachovalé prírodné danosti,
- lyžiarsky vlek,
- vodná nádrž nad obcou.

5.1.2 Cestovný ruch a rekreácia

- možnosti vybudovania zimného strediska cestovného ruchu,
- možnosti rozvoja chatárskej, chalupárskej rekreácie a ubytovania v súkromí,
- vytvorenie agroturistiky,
- podmienky pre turistiku – turistické chodníky,
- využitie vodnej nádrže nad obcou pre rekreačné účely.

Po identifikácii rozvojového potenciálu na ďalších 5-10 rokov sa dominantnou stáva oblasť rozvoja cestovného ruchu a turizmu. Na rozvoj cestovného ruchu a turizmu sa viaže ďalšie rozšírenie obchodnej siete a služieb.

Základom pre ďalší rozvoj obce ostáva dobudovanie technickej, občianskej a sociálnej infraštruktúry, rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a dobudovanie objektov občianskej vybavenosti.

Realizácia týchto investičných aktivít sa javí ako nevyhnutnosť v procese rozvoja k prosperite obce.

5.2 Strategické ciele rozvoja obce

Rozvojová stratégia obce vychádza z výsledkov auditu územia, komplexných analýz hospodársko-sociálnej situácie, zo SWOT analýzy, z identifikovaného

rozvojového potenciálu a z ďalších faktografických údajov a porovnaní. Definovanie globálnych cieľov a špecifických cieľov v jednotlivých oblastiach hospodársko-sociálneho rozvoja obce je dôležité z hľadiska naplnenia rozvojových zámerov a priorít obce. Pod každý špecifický cieľ sú zahrnuté aktivity investičného i neinvestičného charakteru. Tie sa môžu podľa situácie, potreby a finančného zabezpečenia dopĺňať a modifikovať, tak ako si to spoločensko-ekonomický vývoj v obci bude vyžadovať. Globálne ciele a špecifické ciele však majú svoju dlhodobú platnosť a ich naplnenie je zárukou budúcej rozvinutej a prosperujúcej občianskej komunity.

5.2.1 Globálny cieľ č.1 – Infraštruktúra

Špecifický cieľ č. 1 - Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenie č. 1

Rozvoj dopravnej obslužnosti v obci a zlepšenie stavu verejných priestranstiev

Aktivita:

- oprava miestnych komunikácií a štátnej cesty končiacej na zástavke SAD,

Špecifický cieľ č. 2 – Rozvoj technickej infraštruktúry (kanalizácia a ČOV)

Opatrenie č.1

Vybudovanie kanalizačnej siete, zabezpečenie účinného čistenia odpadových vôd a napojenia domácností a iných objektov v obci na kanalizačnú sieť.

Aktivita:

- na základe štúdie zabezpečiť projektovú dokumentáciu na kanalizáciu obce a čistenie odpadových vôd podomovými čističkami,
- obnova a budovanie cestných kanalizačných rigolov,
- regulácia potoka cez obec.

Špecifický cieľ č. 3: Energetická koncepcia

Opatrenie č. 1

Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie

Aktivity:

- podpora technických opatrení na znižovanie energetických strát budov a objektov,
- využívanie biomasy pre vykurovanie objektov - obecný úrad a príslušné objekty do 100 m, materskej školy a kultúrneho domu,
- presadzovanie využívania miestnych alternatívnych energetických zdrojov (solárna energia, veterná energia a pod.),
- využívanie miestnych druhových energetických zdrojov ako doplnkový alebo náhradný energetický zdroj pre potreby obyvateľstva a služieb (dendromasa, biomasa, poľnohospodárske odpady a pod.).

Špecifický cieľ č. 4: Rozvoj informačno-komunikačných technológií

Opatrenie č.1

Vybudovanie efektívneho informačného systému obce

Aktivity:

- rekonštrukcia obecného rozhlasu a verejného osvetlenia,
- zabezpečenie kvalitného televízneho signálu pre príjem,
- zabezpečenie internetu pre potreby obyvateľstva,
- internetizácia obecnej knižnice,
- inštalácia smerových orientačných tabúl a priestorových informačných tabúl pre návštevníkov.

5.2.2 Globálny cieľ č. 2 – Zlepšenie občianskej infraštruktúry

Špecifický cieľ č. 1: Rozvoj kultúrnej infraštruktúry

Opatrenie č. 1

Cieľom je rozvoj kultúry a kultúrneho života obyvateľov obce. Zlepšenie stavu kultúrnych zariadení a budovanie spoločných aktivít.

Aktivita:

- rekonštrukcia budovy kultúrneho domu,
- obnova domu ľudových tradícií a vytvorenie expozície z dejín obce.

Špecifický cieľ č. 2: Rozvoj občianskej infraštruktúry

Opatrenie č. 1

Cieľom je rozvoj občianskej infraštruktúry života obyvateľov obce. Zlepšenie stavu verejných priestranstiev a zariadení pre trávenie voľno časových aktivít obyvateľov obce.

Aktivita:

- využitie budovy MŠ pre klubové účely (dôchodcovia, mládež)
- úprava obecných priestorov – parku pri kultúrnom dome na základe vypracovanej štúdie uskutočniteľnosti.

5.2.3 Globálny cieľ č. 3 – Sociálna infraštruktúra

Špecifický cieľ č. 1: Zlepšenie sociálnej infraštruktúry a rozvoj ľudských zdrojov

Opatrenie č. 1

Podpora výstavby domu opatrovateľských služieb

Aktivita:

- výstavba domu opatrovateľských služieb pre starých a chorých obyvateľov obce

Opatrenie č.2

Riešenie nezamestnanosti marginalizovaných skupín obyvateľstva

Aktivita:

- vypracovanie projektov riešiacich zamestnanosť marginalizovaných (dlhodobo evidovaných) skupín obyvateľstva v spolupráci s existujúcimi firmami a podnikateľskými subjektmi.

5.2.4 Globálny cieľ č. 4 - Zlepšenie a ochrana stavu životného prostredia

Špecifický cieľ č. 1: Ochrana a rozvoj životného prostredia

Opatrenie č. 1

Zlepšenie životného prostredia

Aktivity:

- zvýšenie ochrany životného prostredia prostredníctvom vzdelávacích aktivít a seminárov, výstaviek a propagačných podujatí
- vybudovanie kanalizačných sietí a biologických čističiek odpadových vôd,
- ochrana vodných zdrojov a vytýčenie ochranných pásiem,
- obmedzenie používania škodlivých chemických poľnohospodárskych hnojív,
- zavádzanie prísnejších nariadení proti nelegálnemu vypúšťaniu domových žúmp,
- regulácia potoka,
- obnova a budovanie cestných kanalizačných rigolov.

Opatrenie č. 2

Podpora ekologickej výchovy

Aktivity:

- zabezpečenie prednášok a besied zameraných na zvyšovanie environmentálneho vedomia všetkých skupín obyvateľstva s upozorneniami na pozitívne dôsledky - zlepšenie prostredia pre turizmus a pod.

Špecifický cieľ č. 2 – Minimalizácia tvorby odpadov, materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov

Opatrenie č. 1

Minimalizácia tvorby odpadov

Aktivity:

- pokračovať a zabezpečovať separovaný zber odpadov v obci a to u týchto komodít: odpadov zo skla, papiera, plastov, žiaroviek s obsahom ortuti, elektronického šrotu, opotrebovaných pneumatík, odpadových olejov, batérií a akumulátorov,

– zákonne zneškodňovať a zhodnocovať odpady všetkého druhu (vrátane stavebného odpadu a biologicky rozložiteľného odpadu) najmenej u 5 komodít. Pri biologickom rozložiteľnom odpade realizovať kompostovanie.

5.2.4 Globálny cieľ č. 4 - Rozvoj hospodárstva a znižovanie nezamestnanosti

Špecifický cieľ č. 1 – Zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov zlepšením podnikateľského prostredia

Opatrenie č. 1

Zlepšenie prístupu k finančným zdrojom a k finančným podporným programom

Aktivita:

– zabezpečenie informovanosti záujemcov o živnostenské podnikanie a možnostiach financovania.

Opatrenie č. 2

Vytváranie podmienok na rozvoj finálnej výroby na báze domácich zdrojov

Aktivita:

- podpora malých a stredných podnikov využívajúcich miestny potenciál vytvárajúcich pracovné miesta formou nízkeho nájmu za priestory.

Špecifický cieľ č. 2 - Rozvoj cestovného ruchu

Opatrenie č. 1

Vytvorenie agroturistiky v spolupráci s podnikateľským sektorom

Aktivita:

- využívanie jestvujúcich stavieb, budov a budovanie agroturistických zariadení v obci, vypracovanie marketingovej štúdie rozvoja turizmu v obci a blízkom okolí
- zabezpečiť propagáciu vidieka – vidieckeho turizmu a agroturizmu.

Opatrenie č. 2

Podpora tvorby produktov cestovného ruchu a zvyšovanie kvality poskytnutých služieb návštevníkom obce

Aktivita:

- vytvorenie podmienok pre letnú a zimnú turistiku,
- využitie vodnej nádrže nad obcou Pača pre rekreačné účely,
- predĺženie lyžiarskeho vleku na zjazdové lyžovanie s potrebnou infraštruktúrou,
- oprava športového areálu strelnice pre športovú streľbu a klziska pre celoročné využitie podľa navrhovaného zámeru.

Opatrenie č. 3

Podpora projektov v rámci rozvoja cestovného ruchu.

Aktivita:

- výstavba ubytovacích a stravovacích zariadení, objektov a rekonštrukcia existujúcich objektov

Špecifický cieľ č. 3: Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Opatrenie č. 1

Ekonomický rozvoj vidieka

Aktivita:

- podpora vzniku spracovateľských podnikov,
- podpora projektov zakladania rodinných firiem a remeselných domov,
- zapojenie sa do širších územných činností (regionálny hospodársky kontakt a pod.),
- podpora združovania sa podnikateľských subjektov v obci s cieľom zvýšiť konkurencie schopnosť podnikov.

Opatrenie č. 2

Ochrana vidieckej krajiny

Aktivita:

- podpora poľnohospodárskych výrobných postupov smerujúcich k ochrane životného prostredia a krajiny (rekultivačné projekty, projekty efektívneho hospodárenia s vodou v poľnohospodárstve a pod.),
- uchovanie lesného genofondu a jeho rozširovanie,
- budovanie lesných ciest.

5.3 Finančné a administratívne zabezpečenie aktivít obce

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pača na roky 2007 -2010, s výhľadom do roku 2015 vychádza z prioritných potrieb obce a z možností ich realizácie s cieľom zlepšovať životné podmienky jej obyvateľov a zvyšovať konkurencieschopnosť regiónu.

Na finančné zabezpečenie cieľov, úloh a aktivít stanovených do roku 2010 s výhľadom do roku 2015 bude obec využívať finančné prostriedky predovšetkým:

- z rozpočtu obce,
- z rozpočtu samosprávnych krajov,
- zo štátneho rozpočtu,
- z fondov Európskej únie,
- bankové úvery,
- príspevky od právnických a fyzických osôb,

Zodpovednosť za administratívne zabezpečenie a za postupnú realizáciu jednotlivých aktivít obsiahnutých v PHaSR má starosta obce, zástupca starostu obce a Obecné zastupiteľstvo.

6. PRIORITY ROZVOJA OBCE, AKTIVITY

Stratégia hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pača určila ciele, opatrenia a konkrétne úlohy na ich splnenie. Táto dlhodobá stratégia je rozpracovaná na kratšie obdobie vo forme programového plánu.

Programový plán rieši potreby najdôležitejších úloh a opatrení – prioritných problémov obce 3 – 7 rokov.

Programová časť obsahuje:

1. zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie priorít rozvoja obce
2. popis rozvojovej stratégie obce
3. priority a smery rozvoja obce podľa tematických odvetví, vrátane finančného plánu a zabezpečenia realizácie
4. inštitucionálne a organizačné zabezpečenie
5. monitorovanie a hodnotenie so stanovením merateľných ukazovateľov fyzických a finančných.

Obec stanovila nasledujúce priority:

- 1. Dobudovanie technickej infraštruktúry v obci (kanalizácia a ČOV),**
- 2. Rekonštrukcia miestnych komunikácií,**
- 3. Zlepšenie stavu životného prostredia v obci,**
- 4. Rekonštrukcia kultúrnej infraštruktúry a rekonštrukcie obecných budov,**
- 5. Rozvoj cestovného ruchu (strelnice a prírodného klziska).**

Realizácia týchto priorít vyžaduje vykonať komplex opatrení, ktoré sú vzájomne podmienené a previazané.

Naplnenie jednotlivých priorít opatreniami:

Priorita č. 1:

Globálny cieľ	Technická infraštruktúra
Priorita 1	Dobudovanie technickej infraštruktúry v obci
Aktivita	1.1 Zabezpečenie technickej infraštruktúry obce (kanalizácia a ČOV)
Úlohy	1. projektová dokumentácia 2. investičné akcie výstavby
Predpokladané náklady	1. cca projekt 600.000,- Sk 2. cca 15 mil. Sk
Zdroje financovania	ROP, NPRV, MŽPSR
Termín realizácie	1. 2008 2. 2009-2010
Zodpovedná osoba/inštitúcia	Starosta obce Obec Pača
Ukazovatele splnenia úloh	Splaškové vody z domácností a jednotlivých prevádzok sú vyčistené v ČOV a vyhovujúce kvalitatívne pre vypúšťanie do recipientu.

Priorita č. 2:

Globálny cieľ	Dopravná infraštruktúra
Priorita	Rozvoj miestnych komunikácií aj štátnej cesty
Aktivita	1. Oprava štátnej cesty do obce III. triedy 2. Oprava miestnych komunikácií IV. triedy
Úlohy	1. Realizácia opravy príjazdovej cesty do obce III/O50159 v úseku 0 – 3,935 km. 2. Realizácia opravy miestnych komunikácií IV. triedy
Predpokladané náklady	1. cca 4 mil. Sk 2. cca 3 mil. Sk
Zdroje financovania	ROP, obec, KSK, NPRV
Termín realizácie	1. Rok 2008 -2009 2. Rok 2008 – 2010
Zodpovedná osoba/inštitúcia	Starosta obce, Obecné zastupiteľstvo Krajský úrad - odbor dopravy Realizátor stavby
Ukazovatele splnenia úloh	Zrekonštruované cesty, kvalitná príjazdová cesta a miestne obecné komunikácie, lepšia dopravná dostupnosť

Priorita č.3:

Globálny cieľ	Občianska infraštruktúra
Priorita	Rekonštrukcia kultúrnej infraštruktúry
Aktivita	1. Rekonštrukcia budovy kultúrneho domu 2. Obnova domu ľudových tradícií a vytvorenie expozície z dejín obce – ľudový dom
Úlohy	1. - Vypracovanie projektovej dokumentácie, Financovania a samotná realizácia prestavby kultúrneho domu - Vybudovanie sociálnych zariadení a oprava vykurovania využitím obnoviteľných energetických zdrojov 2. Rekonštrukcia strechy, fasády a parku podľa predloženého jednostupňového projektu
Predpokladané náklady	1. cca 13 mil. Sk 2. cca 2 mil. Sk
Zdroje financovania	ROP, obec, KSK, Obnov si svoj dom MK SR
Termín realizácie	1. Rok 2008 – 2010 2. Rok 2008 – 2009
Zodpovedná osoba/inštitúcia	Starosta obce Vykonávateľ rekonštrukcie
Ukazovatele splnenia úloh	Zrekonštruované objekty kultúrneho domu a ľudového domu a vytvorenie priestorov pre komunitný rozvoj obce a stálej expozície domu ľudových tradícií

Priorita č. 4:

Globálny cieľ	Rozvoj hospodárstva a znižovanie Nezamestnanosti
Priorita	Rozvoj cestovného ruchu
Aktivita	1. Využitie vodnej nádrže na rekreačné účely 2. Oprava športového areálu strelnice pre športovú strelbu a klziska pre celoročné využitie 3. Predĺženie vleku na zjazdové lyžovanie s potrebnou infraštruktúrou a zasnežovaním 4. Vybudovanie agroturistického areálu
Úlohy	1. Projektová dokumentácia a realizácia výstavby vodnej nádrže 2. Projektová dokumentácia a oprava športového areálu strelnice a klziska 3. Projektová dokumentácia, stavebné povolenie a realizácia lyžiarskeho vleku 4. Projektová dokumentácia, stavebné povolenie a vybudovanie agroturistického areálu
Predpokladané náklady	1. cca 20 mil. Sk 2. cca 50 mil. Sk 3. cca 10 mil. Sk 4. cca 30 mil. Sk
Zdroje financovania	ROP, obec, Ministerstvo pôdohospodárstva SR
Termín realizácie	2008 – 2010
Zodpovedná osoba/inštitúcia	Starosta obce Vykonávateľ rekonštrukcie
Ukazovatele splnenia úloh	Vytvorenie produktov cestovného ruchu pre udržanie návštevníka a predĺženie pobytu v obci.

Priorita č. 5:

Globálny cieľ	Zlepšenie a ochrana ŽP
Priorita	Kompostovanie biologického odpadu
Aktivita	Minimalizovať tvorbu odpadov a separácia biologického odpadu s cieľom jeho ďalšieho zhodnotenia pri kompostovaní
Úlohy	1. Vytvorenie projektovej dokumentácie 2. Realizácia separácie biologického odpadu a kompostovanie tohto odpadu.
Predpokladané náklady	1. cca 100 tis. Sk 2. cca 3 mil. Sk
Zdroje financovania	OPŽP, obec, KSK, NPRV
Termín realizácie	1. Rok 2008 -2009 2. Rok 2008 – 2010
Zodpovedná osoba/inštitúcia	Starosta obce, Obecné zastupiteľstvo Realizátor stavby
Ukazovatele splnenia úloh	Zabezpečenie zberu biologického odpadu, jeho spracovanie a kompostovanie v pripravovanom zariadení a na určenej ploche. Zároveň vytvorenie zberných dvorov pre sústredenie a prevoz na kompostovisko. Kompost poslúži pre obyvateľov obce k zúrodňovaniu záhradkárskej pôdy.

Priorita č. 6:

Globálny cieľ	Zlepšenie a ochrana ŽP
Priorita	Regulácia Pačanského potoka
Aktivita	Reguláciou Pačanského potoka v intraviláne obce zabezpečiť protipovodňové opatrenia na ochranu pred návalovými vodami a zároveň vytvoriť zdroj protipožiarnej vody
Úlohy	1. Vypracovanie projektovej dokumentácie 2. Realizácia investičnej akcie regulácie Pačanského potoka
Predpokladané náklady	1. cca 400 tis. Sk 2. cca 12 mil. Sk
Zdroje financovania	ROP, obec, KSK, NPRV
Termín realizácie	1. Rok 2008 - 2009 2. Rok 2009 – 2011
Zodpovedná osoba/inštitúcia	Starosta obce, Obecné zastupiteľstvo Realizátor stavby
Ukazovatele splnenia úloh	Zrekonštruované koryto Pačanského potoka , vytvorenie protipovodňových hrádzí, zrovnanie toku potoka a úprava brehovej zelene. Zlepšenie vzhľadu a estetiky obce

7. ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pača určuje ciele a oblasti, ktorým chce obec venovať pozornosť a podporu v ďalšom vývoji.

Určuje potreby a úlohy v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v kultúre, v starostlivosti o ľudské zdroje a v ďalších oblastiach strategického významu.

Časový úsek dosiahnutia stanovených cieľov nie je striktne ohraničený, dokument je živým dokumentom, ktorý sa bude aktualizovať a prispôsobovať daniu v najbližšom období.

Tento plán rozvoja by mal slúžiť všetkým potenciálnym žiadateľom o finančnú pomoc z fondov EÚ ako podklad dokumentujúci súlad medzi žiadateľom a plánovaným rozvojom obce.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov, najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých cieľov.

Hlavným cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pača zlepšiť kvalitu života občanov, sociálnu súdržnosť obce, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a presadzovať koncept trvaloudržiateľného rozvoja.

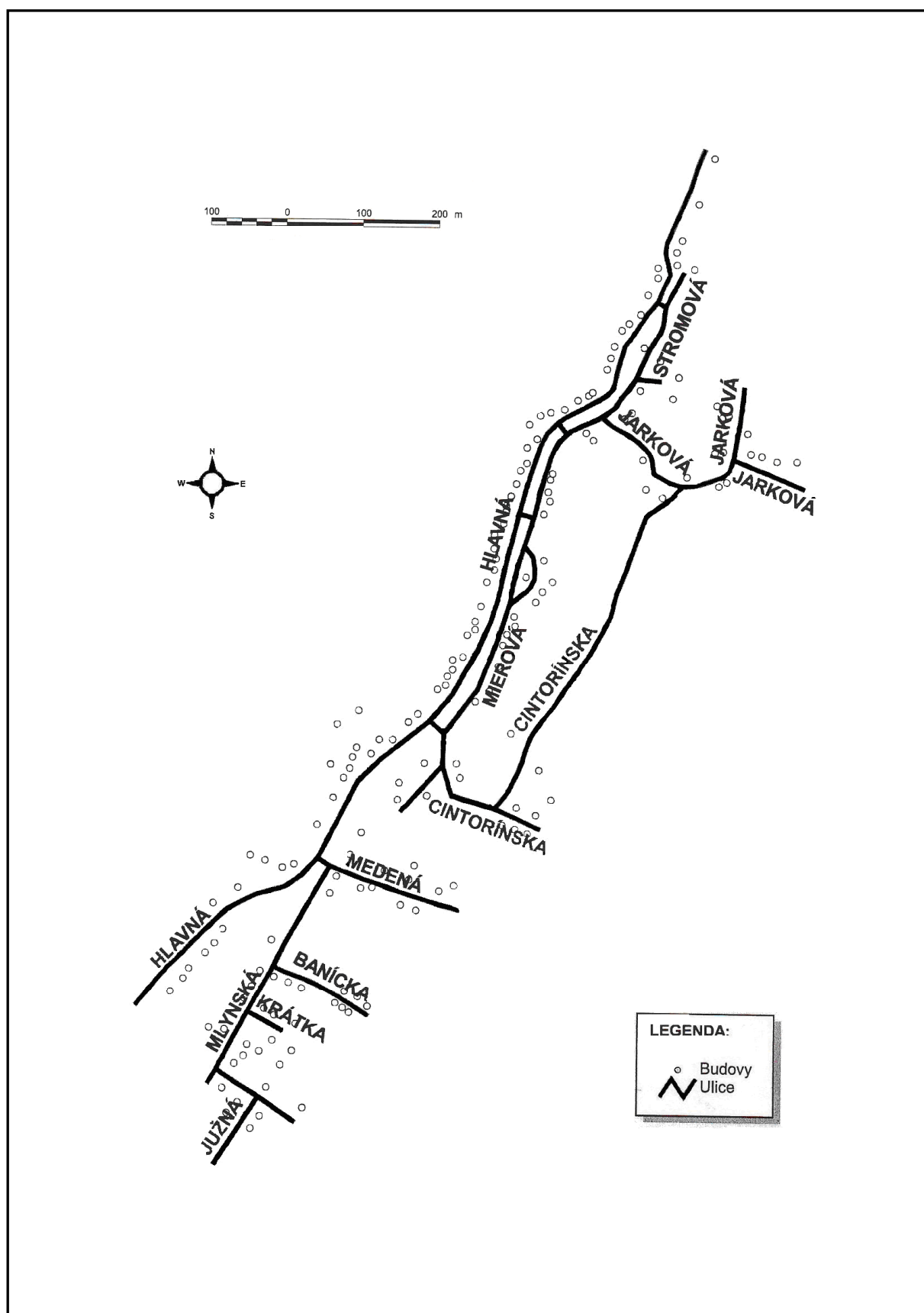
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pača bol prerokovaný a schválený v Obecnom zastupiteľstve dňa pod uznesením č.

.....

Ladislav Zagiba

Starosta obce Pača

MAPA ULÍC OBCE PAČA

PRÍLOHA

